

Komt een puber bij de zuster

Tita van der Pot

Ervaringen van een schoolverpleegkundige

Schrijver: Tita van der Pot

Coverontwerp: UitJeErvaring

Fotografie: Menno Leutscher

ISBN: 9789403607016

© UitJeErvaring 2020

“Één potlood, één boek, één leraar of één kind kan de wereld veranderen”

Malala (16) in haar speech voor de VN

Over dit boek

Sinds jaar en dag voeren schoolverpleegkundigen gesprekken met scholieren. Met pubers dus. Waarom eigenlijk? Omdat het als je opgroeit wel eens goed is om uitgebreid stil te staan bij je gezondheid en welbevinden. En om te leren hoe je daar zelf door je gedrag misschien wat invloed op kunt uitoefenen. Wat doet bijvoorbeeld gezonde voeding met de groei van je lengte en gewicht? Slaap je misschien beter zonder je telefoon naast je bed? Vaak zeggen ouders dezelfde verstandige dingen als de verpleegkundige, maar vreemde ogen dwingen nu eenmaal.

“Hoe gaat het nu ècht met je?” Omdat het goed is dat een onbekend iemand dat aan je vraagt, en dat diegene dan alle tijd neemt om naar het antwoord te luisteren. Iemand met beroepsgeheim die niet aan je klasgenoten mag doorvertellen wat jij zojuist hebt gezegd. En natuurlijk omdat het goed is dat je daarmee leert om te pràten als je iets dwars zit. Een gesprek met een puber is als een zaadje planten: het resultaat laat niet zelden op zich wachten, maar vaak komt er wel wat uit. Misschien niet meteen in de spreekkamer bij de verpleegkundige, maar bijvoorbeeld later bij de eigen ouders of juist lekker veilig en anoniem aan de chat of telefoon met iemand die ze niet kennen.

Door de jaren heen is er van alles veranderd. Nieuwe privacywetgeving legde de communicatie nog strenger aan banden. De gesprekken worden nu vaak in het tweede leerjaar gevoerd, maar vroeger in het brugjaar, en in delen van Nederland is dat nog steeds zo. Ook de onderwerpen van gesprek veranderen; sociale media hebben een steeds prominentere rol in het leven van pubers gekregen, met alle bijvangst van dien, zoals het online pesten of de eindeloze stroom informatie die moeilijk te filteren is. En de puber-eigen onzekerheden worden niet minder door de kijk-mij-eens-leuk zijn-etalage die Instagram heet.

Maar in de kern is er eigenlijk niets veranderd: Een gesprek met een jonge puber is elke keer weer bijzonder en leuk. In dit boekje heb ik er een aantal opgetekend die ik in de afgelopen tien jaar op Rotterdamse scholen gevoerd heb. De verhalen zijn geanonimiseerd en soms samengevoegd. Herkenning berust dus op toeval.

Toch zijn ze voor veel schoolverpleegkundigen herkenbaar want de thema's die ik in dit boek aansnijdt komen vaak voorbij. Veel voorkomende onderwerpen zijn overgewicht, onzekerheid, echtscheiding, gezondheid, pesten, gamen, sociale media en telefoongebruik. Minder vaak hoor je over bijvoorbeeld huiselijk geweld, paranormale begaafdheid, bedplassen of in het verkeerde lichaam zitten. Maar ook dat, en nog veel meer, komt voorbij in de gesprekken.

Ik wil hiermee een inkijkje geven in het school- en puberleven. Ter lering en vermaak voor iedereen, maar vooral voor wie met pubers werkt of ze in huis heeft.

Tita van der Pot

Marcelle

Door het raampje naast het klaslokaal maak ik oogcontact met de wiskundeleraar. Het is maandagochtend. Ik kijk vragend, hij knikt: kom binnen.

De leerlingen van de brugklas mavo/havo herkennen me. Vorige week ontmoette ik ze tijdens de mentorles. Ze vulden allemaal een vragenlijst in en op basis daarvan zal ik de komende tijd met elk van hen spreken. Vandaag begin ik. “Mevrouw!” roept de brutaalste meteen. “Mag ik eerst?!” Maar nee, ik begin gewoon met het meisje dat bovenaan de lijst staat: Marcelle. Een lang meisje met een blonde staart en een beugel. Ik ruik een wolkje parfum terwijl ze wat schuchter met me meeloopt.

Marcelle gaat zitten en lijkt zich te ontspannen. Ik vertel haar dat het gesprek vertrouwelijk is en ze kijkt me vriendelijk aan door haar met mascarawimpers omrande bruine ogen. Op de vragenlijst zie ik met roze viltstift geschreven antwoorden in een regelmatig schuin handschrift. Zo op het eerste gezicht valt geen enkel antwoord op: ze is al helemaal gewend aan haar nieuwe school, heeft daar geen problemen, is gezond, sport en gaat keurig op tijd naar bed. Zo nemen we haar leven als brugklasser door. Ze lijkt tevreden te zijn.

Dan zie ik bij de vraag over bijzonderheden in het gezin toch opvallende woorden: *“Ja, me ouders zijn geschijden maar daar ben ik aan gewent.”* Ze wil er best over vertellen. Zo hoor ik dat ze al jaren met haar zusje pendelt tussen twee huizen. Week op, week af. Dat gaat prima. Maar nu met al die schoolboeken is dat af en toe toch ineens erg onhandig. Is ze vaak spullen kwijt die dan nog in het andere huis liggen, terwijl ze houdt van overzicht en structuur.

“Maar ja,” zegt ze. “Het is zoals het is. Ze komen niet meer bij elkaar en dat hoeft ook niet meer. Al wilde ik dat eerst wel.”

Op de basisschool sprak ze er al over met ‘de praatjuf’, de schoolmaatschappelijk werkster. Ik zie het terug in haar dossier. Dan zegt ze dat ze er wel mee kan leven. “En een paar vriendinnen wonen ook in twee huizen. Daar kan ik kan veel mee delen.”

Met deze wijze woorden lijkt Marcelle ineens heel wat ouder dan 13. Dat zeg ik haar, en zo komen we op het onderwerp groei en ontwikkeling. Zodra ze op de weegschaal staat, is de schuchterheid weer terug. “Is dat niet teveel?” piept ze. “Mijn vriendinnen zijn dunner dan ik.” Gelukkig doet ze niet aan de lijn. Samen bekijken we de groeicurven en zo zien we dat niet alleen haar gewicht, maar ook haar lengte behoorlijk is toegenomen. Alles is prima in verhouding. Als ze dat ziet, lacht ze opgelucht haar beugeltje bloot.

Even later verlaat ze mijn spreekkamer. Uit de zak van haar skinnyjeans steekt een folder met websites die voor jongeren interessant kunnen zijn. Twee sites kruiste ik aan: een voor en door kinderen van gescheiden ouders, en een voor meiden met een minder goed zelfbeeld. Terwijl Marcelle naar haar lokaal terugloopt en een klasgenoot mijn kant op stuurt, vul ik snel haar dossier aan met een kort verslag van het gesprek. Ik ruik nog steeds haar parfum.